

Халқ сўзи

2020 йил — ИЛМ, МАЪРИФАТ ВА РАҚАМЛИ ИҚТИСОДИЁТНИ РИВОЖЛАНТИРИШ ЙИЛИ

1991 йил 1 январдан чиқа бошлаган

WWW.XS.UZ

E-mail: Info@xs.uz

2020 йил 6 июнь, № 119 (7621)

Шанба

Сайтимизга ўтиш учун QR-коднинг телефонингиз орқали сканер қилинг.

БАРЧА ИСЛОҲОТЛАРИМИЗ — ИНСОН ОМИЛИ, БАХТИ, САЛОМАТЛИГИ ВА ФАРОВОНЛИГИГА ҚАРАТИЛГАН

Ўзбекистон Республикаси Президенти Шавкат Мирзиёев аҳоли ҳаёти, ижтимоий-иқтисодий ислохотларнинг бориши билан танишиш мақсадида 5 июнь куни Фарғона вилоятига келди.

Бутун дунёни пандемия жиддий хавотирга солган бўлса-да, ҳаёт давом этмоқда. Мамлакатимизнинг барча ҳудудида бўлганидек, Фарғона вилоятида ҳам жорий йилда барча соҳада қўзланган мақсадларга эришиш йўлида изчил саъй-ҳаракатлар олиб бориляпти. Пировард мақсад эса одамларни бугунги ҳаётдан рози қилиш, ислохотларнинг самарасини ҳис этишдир.

Бу борада вилоятда 2019 — 2022 йилларда умумий қиймати 26,5 триллион сўм бўлган 688 та лойиҳа амалга оширилиши белгиланган бўлиб, жорий йилнинг ўзига 544 та лойиҳада 7,6 триллион сўмлик инвестицияларни ўзлаштириш кўзда тутилган. Амалга оширилган ишлар натижасида бугунги кунга қадар 571 та лойиҳада 6,8 триллион сўм инвестиция ўзлаштирилиб, 11 мингта янги иш ўрни ташкил этилди.

Давлатимиз раҳбари дастлаб Қўштепа туманидаги "Турсунов Юсуфжон ери" фермер хўжалигида бўлди. Бу ерда 50 гектар галла, 30 гектар пахта етиштирилмоқда. Президентимиз галла ривожини кўздан кечириди. Гектардан 82 центнер ҳосил олиш кўтилмоқда.

Шу ерда қишлоқ хўжалиги соҳаси мутасаддилари ва қўштепалик фермерлар билан мулоқот бўлди.

— Ҳар бир ҳудуднинг ери, ресурслари, имкониятлари ўзига хос. Бугун Фарғонага келишимиздан мақсад — бу имкониятларни тўлиқ сафарбар қилиб, одамларга иш ўрни, даромад манбаи учун шароит яратиш, ҳар бир туман бўйича аниқ режа шакллантириш. Қандай меҳнат қилсак, шундай ҳаёт бўлади, — деди Шавкат Мирзиёев.

Хўжалик даласи ёнида "Grapes and Gardens Investment" компанияси томонидан интенсив боғ ҳам яратилган. 100 гектарда ўрик, 52 гектарда гилос экилган. Томчи-латиб суғориш, сунъий соя қилиш усуллари ўрнатилган.

Испания ва Франциядан келтирилган ўрик навининг ҳосилдорлиги жуда юқори. Бу экспортда муҳим омил бўлади. Бугунги кунда боғ участкалари кооперация асосида тажрибали тадбиркорларга берилмоқда.

Давлатимиз раҳбари дарахт қаторлари орасига саримсоқпёз ва дуккакли экинлар экиш, бундай боғларни кўпайтириш бўйича кўрсатмалар берди.

Шу ерда қишлоқ хўжалиги ва агросаноат лойиҳалари тақдими ўтказилди. Хусусан, ўрмон хўжалиқлари ва "Меҳригё" корхонаси ҳамкорлигида доривор ўсимликлар етиштириш ва қайта ишлаш, томир-қачиликни ривожлантириш, сувдан қишлоққа фойдаланиш, томчилатиб суғоришни кенг жорий этиш, ёшлар ва хотин-қизлар бандлигини таъминлаш каби лойиҳалар тақдим этилди.

Бугунги кунда юртимиз табиатида учрайдиган шифобахш ўсимликлардан доридармон ва препаратлар ишлаб чиқариш юзасидан изчил ишлар амалга оширилмоқда. "Меҳригё" корхонаси доривор ўсимликларни етиштириш ва уларни қайта ишлаш асосида 130 га яқин шифобахш чой, шарбат ва асалли маҳсулотларни тайёрлайди.

Азиздан инсон саломатлигини мустаҳкамлашда доривор ўсимликлардан кенг фойдаланилган. Бу замонавий тиббиётда ҳам ўз исботини топгани, пировардида фитотерапия йил сайин тараққий этиб бораётган. Корхонада нафақат юртимиз табиатида учрайдиган,

балки хориждан келтирилган наботот намуналарини парваришлаш ҳам йўлга қўйилган.

Президентимиз экологик тоза доридармонлар турини кўпайтиришда илмий-тадқиқот институтлари олимлари билан ҳамкорликни кенгайтириш лозимлигини қайд этди.

Сув таъминоти билан боғлиқ муаммолар дунёда йилдан-йилга долзарб бўлиб бормоқда. Шунинг учун Фарғонада сувдан оқилона фойдаланиш, бу борада тежамкор технологияларни жорий этишга 50 миллион доллар ажратилган бўлди.

Мамлакатимизда асосий даромад манбаларидан бўлган аҳоли хонадонларидаги томирқадан самарали фойдаланиш бўйича махсус тизим яратилган. Президентимиз бу тизим имкониятларидан фойдаланилмаётгани, "Томорқа хизмати" иши сезилмаётганини кескин танқид қилди.

Шундан сўнг Президентимиз Тошлоқ туманидаги "Ўз-Сеганг" қўшма корхонаси иш жараёни билан танишди.

Фарғона вилоятидаги мева-сабзавотчиликка ихтисослаштирилган Қувасой шаҳри, Олтиариқ, Бешариқ, Фарғона, Қува ва Учкўприк туманларида 20 та кластер фаолият юритмоқда. 2020-2021 йиллар давомида мазкур кластерлар томонидан умумий қиймати 253,4 миллиард сўмлик 172 та лойиҳа амалга оширилиши режалаштирилган.

Мамлакатимизда озиқ-овқат экинлари майдонини кенгайтириш, янги боғлар, айниқса, интенсив боғлар барпо этишга жиддий эътибор қаратилмоқда. Бу бежиз эмас. Чунки серкўёш юртимизда етиштирилатган экологик тоза, сархил мева-сабзавотлар хорижда ҳам харидорларга бўлиб, юқори нуфузли бренда

— товар белгисига айланимоқда. Бу борада мева-сабзавотчилик кластерлари ташкил қилиниб, соҳада кўп йиллик тажрибага эга, махсулотларни сақлаш ва қайта ишлаш инфратузилмаси бор тадбиркорлар бунга жалб қилингани яхши самара бермоқда.

Фарғонада боғдорчилик бўйича катта тажриба мактаби бор. Бу ерда етиштирилатган ўрик, шафтоли, олхўри, нок, гилос, анжир, анор, беҳи, узум, помидор, бодринг, пёз, саримсоқпёз ва бошқа қўллаб-мева-сабзавотлар бугун қўллаб-давлатларга экспорт қилиняпти. Жорий йилда мева-сабзавотчилик корхоналари томонидан 288 минг тонна махсулот етиштирилиб, 120 минг тоннасини экспортга йўналтириш режалаштирилган. Бунинг учун сиғими 330 минг тоннадан ортиқ бўлган музлаткичи омборхоналар, 25 та логистика маркази, 90 та қайта ишловчи корхона фаолият кўрсатмоқда.

Масъулияти чекланган жамият шаклидаги "Ўз-Сеганг" қўшма корхонаси йилига 16 минг тонна қишлоқ хўжалиги махсулотларини қайта ишлаш ва экспорт қилиш қувватига эга. Бу ерда 100 миллиард сўм эвазига замонавий логистика маркази ташкил этилган. Италия, Туркия, Жанубий Корея ва Хитойдан илгор технологиялар келтириб ўрнатилган.

Масалан, Италиянинг ICEOL технологияси гилосни ранги ва катталиги бўйича саралаб, қадоқлайди. Сифатсизларини лазер нури орқали аниқлаб, алоҳида жойлайди. Жанубий Кореядан келтирилган SNP линияси анорни худди шундай саралайди. Меванинг ичидаги пишмаган ёки чирый бошлаган жойини ҳам аниқ кўрсатади. Бу харидорлар ишончини қозониб, экспортни ривожлантиришда муҳим ўрин тутмоқ-

да. Корхона махсулотлари "Global G.A.P." халқаро сертификатига эга. Жорий йилда Хитой, Жанубий Корея, Бирлашган Араб Амирликлари, Польша, Россия, Қозғистон каби давлатларга 20 миллион долларлик махсулотлар экспорт қилинади. Компанияда 250 нафар йигит-қиз иш билан таъминланган.

Президентимиз бу корхонани доимий хом ашё билан таъминлаш масаласига аҳамият қаратди. Бунинг учун унга худуддаги боғларни бириктириш, янги боғлар ва лаборатория ташкил этиш бўйича кўрсатмалар берди.

Бугун давлатимиз иқтисодий сиёсатининг асосий моҳияти — маҳаллийлаштириш, рақобат, иш ўрни, даромад. Ҳар бир корхонани ташкил этишга шу нуктага назардан ёндашилмоқда.

Фарғона туманида ишга туширилган "Экокерама" масъулияти чекланган жамияти ҳам шундай.

Бу ерга таъриф чоғида Президент Шавкат Мирзиёев юртимиз фойдали қазилмаларга бўйлиги, лекин улар асосида тайёрланадиган материаллар катта миқдорда четдан келтирилатганига эътибор қаратди.

Масалан, Андижон вилоятида кальцит, Самарқандда кварц, Тошкент вилоятида каолин, Қашқадарёда дала шпати ва Фарғонада доломит хом ашёси бор. Лекин йилига қарийб 650 минг дона сантехника товарлари импорт қилинган.

— Шунча имконият бўла туриб, биз кимни боқяпмиз? Халқимизни боқас бўлмайди-ми? — дея ҳақли савол қўйди Президент. — Мамлакатимизнинг ҳар бир қарич ери, ҳар бир бойлиги аҳоли жон бошига даромаднинг кўпайтиришга хизмат қилиши керак.

"Экокерама" йилига 500 минг дона 20 турдаги сантехника махсулотлари ишлаб чиқариш қувватига эга. Яъни импортнинг аксарият қисми ўрнини тўлдирди. Бундан ташқари, минтақамиз давлатларида 50 миллион долларлик бозор бор. Корхона қувватини ошириб, махсулотларнинг 60 фоизини экспортга йўналтириш режалаштирилган. 100 фоз маҳаллий хом ашёдан фойдаланилиши ҳамда энергия тежовчи технологиялар қўлланилиши сабабли "Экокерама" махсулотлари хорижий муқобилларига нисбатан арзон бўлади.

Корхонанинг лойиҳа қиймати 15 миллион доллар. Жумладан, 11 миллион доллар тўғривдан-тўғри инвестиция жалб этилган. Ҳозирда 500 киши иш билан таъминланб, тест режимида дастлабки буюмлар тайёрланган.

Давлатимиз раҳбари бу корхона-ни кластерга айлантириш, карьерлар ажратиб бериб, камиди 30 йиллик хом ашё захираси билан таъминлаш зарурлигини таъкидлади. Корхонага махсулотларини сотишда қўмақлашиш, хусусан, қурилиш материаллари бозорларида дўконларини ташкил этиш, давлат томонидан қурилатган объектларда бу сантехника буюмларидан фойдаланиш бўйича кўрсатмалар берди. Ўз навбатида, компания раҳбаритига махсулотлар номенклатурасини кенгайтириш, бошқа вилоятларда ҳам шундай корхоналар очиб, янада кўп ёшларни иш билан таъминлаш тавсия қилинди.

(Давоми 2-бетда).

Ўзбекистон Республикаси Президенти Матбуот хизмати сурати.

Ўзбекистон Республикаси Президентининг ФАРМОНИ

БОЖХОНА МАЪМУРИЯТЧИЛИГИНИ ИСЛОҲ ЭТИШ ВА ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ ДАВЛАТ БОЖХОНА ХИЗМАТИ ОРГАНЛАРИ ФАОЛИЯТИНИ ТАКОМИЛЛАШТИРИШ ТЎҒРИСИДА

Мамлакатимизда замонавий ахборот-коммуникация технологияларидан фойдаланган ҳолда, Ўзбекистон Республикаси давлат божхона хизмати органлари (кейинги ўринларда — божхона органлари) фаолияти самарадорлигини оширишга қаратилган изчил ислохотлар амалга оширилмоқда.

Жаҳон савдо ташкилоти, Жаҳон божхона ташкилоти ва бошқа халқаро ташкилотларнинг стандартлари ва тавсияларини миллий қонунчиликка имплементация қилиш борасида амалга оширилаётган ишлар божхона маъмуриятчилигини такомиллаштириш ва божхона тартиб-таомилларини соддалаштириш талаб этади.

Шу билан бирга, "қоғозсиз ва электрон божхона" лозим даражада ривожлантириш, контрабанда, контрафакт махсулотларни олиб ўтиш, коррупция, ноқонуний валюта операциялари ва божхона тўловларини тўлашдан бўйин товлашга қарши курашиш усуллари божхона маъмуриятчилигининг замонавий ва синовдан ўтказилган усуллари қўллаш талаб этмоқда.

Божхона маъмуриятчилигини ислоҳ этиш, божхона органлари фаолиятини янада такомиллаштириш ҳамда самарадорлигини ошириш, "қоғозсиз ва электрон божхона"нинг мантиқий давоми ва ривожланиши бўлган "рақамли божхона"ни шакллантириш, шунингдек, божхона иши соҳасидаги умумэтироф этилган халқаро норма ва стандартларни миллий қонунчиликка имплементация қилишни жадаллаштириш мақсадида:

1. Қуйидагилар:

а) божхона органлари фаолиятини ривожлантириш ва такомиллаштиришнинг қуйидаги йўналишларини ўз ичига олган 2020 — 2023 йилларда божхона маъмуриятчилигини ислоҳ қилиш ва Ўзбекистон Республикаси давлат божхона хизмати органлари фаолияти самарадорлигини ошириш **концепцияси** (кейинги ўринларда — Концепция) 1-иловага мувофиқ: божхона соҳасидаги норматив-ҳуқуқий базани янада такомиллаштириш;

б) мавжуд куч ва воситаларни оптимал қўллаган ҳолда божхона органлари фаолияти ва инфратузилма объектларининг институционал асосларини ривожлантириш;

в) рақамли иқтисодиёт доирасида замонавий ва илгор ахборот-коммуникация технологияларини божхона соҳасига жорий этиш орқали божхона органлари фаолияти шаффофлиги ҳамда самарадорлигини таъминлаш;

г) божхона органларининг фискал функцияларини амалга оширишни такомиллаштириш, ташқи иқтисодий фаолиятини (кейинги ўринларда — ТИФ) тариф ва нотариф ҳужжатдан тартибга солишни соддалаштириш;

д) контрабанда ва божхона тўғрисидаги қонун ҳужжатлари бузилишига қарши курашиш;

е) божхона органлари ходимларини тайёрлаш, қайта тайёрлаш ҳамда малакаси ва маҳоратини янада ошириш, уларнинг ижтимоий ҳимоясини қучайтириш;

ж) халқаро ташкилотлар ва хорижий давлатлар божхона хизматлари билан ўзаро манфаатли ҳамкорликни янада ривожлантириш;

з) 2020 — 2023 йилларда божхона маъмуриятчилигини ислоҳ қилиш ва Ўзбекистон Республикаси давлат божхона хизмати органлари фаолияти самарадорлигини ошириш концепциясини амалга ошириш бўйича "Йўл харитаси" (кейинги ўринларда — "Йўл харитаси") 2-иловага мувофиқ тасдиқлансин.

(Давоми 2-бетда).

Халқ билан мулоқот

ПРЕЗИДЕНТ ФАРМОН ВА ҚАРОРЛАРИ АМАЛГА ОШИРИЛИШИ ЎРГАНИЛЯПТИ

Мамлакатимизда коронавирус пандемияси келтириб чиқарган инқирозга қарши курашиш шариоитида иқтисодиёт тармоқлари ҳамда тадбиркорликни қўллаб-қувватлашга алоҳида эътибор қаратилмоқда.

Бу борада давлатимиз раҳбарининг бир неча Фармон ва қарорлари қабул қилинди. Уларда иқтисодий ўсish ҳамда инвестициявий фаолликни рағбатлантириш, ишлаб чиқариш суръатлари ва аҳоли бандлигини ошириш, тадбиркорлик субъектлари нимадан норози?

Тадбиркорлик субъектлари нимадан норози?

Фарғона вилоятининг 113-Тошлоқ сайлов округидан сайланган Олий Мажлис Қонунчилик палатаси депутати, Саноат, қурилиш ва савдо масалалари қўмитаси раиси ўринбосари Нодир Тилаволдиев тадбиркорлар ҳамда кичик саноат зоналари иштирокчилари билан учрашиб, уларнинг фаолияти билан ақиндан танишди.

Ҳақиқатан ҳам, бугунги шариоитда тадбиркорларни ҳар томонлама қўллаб-қувватлаш, самарали фаолият юритиш учун барча зарур шароитларни яратиш бериш ҳар доимидан жуда муҳим. Фарғона вилоятида

Президентимизнинг жорий йил 19 мартдаги "Коронавирус пандемияси ва глобал инқироз ҳолатларининг иқтисодиёт тармоқларига салбий таъсирини юмшатиш бўйича биринчи навбатдаги чора-тадбирлар тўғрисида"ги Фармон асосида 37 минг 89 та, 3 апрелдаги "Коронавирус пандемияси даврида аҳоли, иқтисодиёт тармоқлари ва тадбиркорлик субъектларини қўллаб-қувватлашга доир қўшимча чора-тадбирлар тўғрисида"ги Фармони бўйича эса 22 минг 553 та тадбиркорлик субъектига имтиёз ва преференциялар тақдим этилган.

Олий Мажлис Сенати

«YOSHLAR — KELAJAGIMIZ» ДАВЛАТ ДАСТУРИНИНГ СУРХОНДАРЁ ВИЛОЯТИДАГИ ИЖРОСИ ҚАНДАЙ?

Олий Мажлис Сенати Ёшлар, маданият ва спорт масалалари қўмитасининг видеоконференцалоқа тарзида ўтказилган мажлисида тегишли вазирлик ва идоралар мутасаддилари ҳамда журналистлар қатнашди.

Мажлисида шу йилнинг 27 — 30 май кунлари Сенатнинг Ёшлар, маданият ва спорт масалалари қўмитаси аъзолари давлатимиз раҳбари томонидан илгари сурилган беш муҳим ташаббус ҳамда "Yoshlar — kelajagimiz" Давлат дастури-

нинг Сурхондарё вилоятида ижро этилиши юзасидан олиб борилган ўрганиш натижалари муҳокама қилинди.

Ҳўш, юқорида қайд этилган Давлат дастури ва лойиҳаларнинг ижроси қонунчилими?

Олий Мажлис Қонунчилик палатаси

ТАШАББУСКОР ИДОРА ВАКИЛИ ҚОНУН ЛОЙИҲАСИНИ ҲИМОЯ ҚИЛИШИ БЕЛГИЛАНМОҚДА

Олий Мажлис Қонунчилик палатасининг Коррупцияга қарши курашиш ва суд-ҳуқуқ масалалари қўмитаси аъзолари томонидан қонунчилик ташаббуси ҳуқуқи асосида янги қонун лойиҳаси ишлаб чиқилди ҳамда парламент қуйи палатасига киритилди.

Бу қонун лойиҳаси қайси жиҳатлари билан аҳамиятли?

Депутатларнинг таъкидлашича, амалдаги қонунчиликка қўра, қонун лойиҳаси ваколатли ташаббускор идора томонидан Қонунчилик палатасига ки-

ритилганидан сўнг уни музокара-ларга тайёрлаш ҳамда биринчи ва кейинги ўқишларда парламент аъзолари олдида ҳимоя қилиш депутатлар томо-

МАСОФАВИЙ ТАЪЛИМ

арзон, сифатли ва истиқболли

Виртуал ўқув

Давлатимиз раҳбари 2020 йил 30 апрель куни жорий ўқув йилини сифатли яқунлаш, битирув ва кириш имтиҳонларини ташкил этиш масалалари муҳокамасига бағишланган йиғилиш ўтказди. Унда ўқув йилини сифатли яқунлаш, хорижий давлатлар таърибаси ва бугунги коронавирус тарқалиши билан боғлиқ мураккаб вазиятдан келиб чиқиб, олий ўқув юртлиларида битирув имтиҳонларини онлайн шаклда ўтказиш бўйича топшириқлар берилди.

Ўқув муассасаларида зерикарли маърузалар ўқиш, конспектар ёздирини каби ўзини оқламаган усуллардан воз кечиш, таълим методикасини ривожлантириш ва педагоглар савиясини ошириш фойда муҳим масала экани таъкидланди.

Шу муносабат билан Халқ таълими ҳамда Олий ва ўрта махсус таълим вазирликларида босқичма-босқич масофавий шаклда педагоглар малакасини ошириш, дарс машғулотларини масофадан кузатиш, баҳолашда инсон омилни камайтириш бўйича ишларни амалга ошириш топшириғи юклатилди.

Дарҳақиқат, коронавирус пандемияси халқимизни ҳар жиҳатдан синовдан ўтказмоқда. Бу "қўримас ёв"дан дээрли бора соҳа азият чекапти. Жумладан, таълим тизими ҳам. Лекин "Бир ёлмоннинг бир яхши бор" деганларидек, пандемия натижасида ўрнатилган карантин талаблари таълим тизимига инновацион технологияларни кенг жорий этишни янада тезлаштиришни аниқ ҳақиқат.

Карантин сабаб шу йилнинг 16 мартидан талабаларга таътил берилган, коронавирус тарқалиши бўйича вазият янада мураккаблашгани ахтимолини инобатга олиб, институтимизда "Moodle" платформасига жойлаштирилган ўқув-назорат материаллари қайта қўриб чиқилди ва такомиллаштирилди. Масофавий ўқитиш платформасига бакалаврият таълим йўналишлари ҳамда магистратура мутахассислари бўйича баҳорги семестрда ўқитиладиган 200 дан ортиқ фанлар бўйича ўқув ҳамда назорат материаллари жойлаштирилди, тегишли фанлар бўйича тизимга бириктирилди.

Олий ва ўрта махсус таълим вазирлигининг "Олий таълим муассасаларида масофавий таълимни жорий этиш тўғрисида"ги буйруғига асосан, шу йилнинг 1 апрелидан бошлаб масофавий таълимга ўтиш жараёни бошланди. Институтдаги 22 та кафедрани педагог ходимларининг савий-харақатлари билан ушбу тизим муваффақиятли йўлга қўйилди.

"Moodle" тизимининг афзаллиги нимада?

Бугунги кунда ОТМларда кенг татбиқ этилаётган "Moodle" тизими ҳақида тўхталиб ўтсак. Мазкур тизимда форум, мазмун (ўқув жараёни жадвалига боғланма-

ган ўқув модуллари), таквим (ўқув жараёни жадвалига боғланган ўқув модуллари) каби уч хил ҳажмдаги ўқув курслари мавжуд. Ушбу курслар кенг қўламдаги ўқув материаллари (веб-саҳифалар, китоблар, файллар, каталоглар) билан бир қаторда, иктиврий элементларни ҳам ўз ичига олади. Ўқув курсини ўзлаштириш кўрсаткичлари турли кесим ва шаклларда тақдим этилади. Ўқув курси учун курсдаги сўнгги ўзгаришларни қўриб чиқишнинг қўлай саҳифаси мавжуд бўлиб, бунда профессор-ўқитувчилар белгиланган вақт оралиғида янги қабул қилинган таълим олувчиларни, форумлардаги янги хабарларни, тугалланган тестдан ўтишни уринишларни ва курснинг бошқа элементларини қўриш имконияти мавжуд. Шунингдек, блоглар саҳифаларида турли қатнашчилар томонидан ўқув курсларида қандай ҳаракатлар амалга оширилганлигини батафсил кузатиши мумкин.

Профессор-ўқитувчилар ва таълим олувчилар ўртасида ўқув жараёни натижаси бўйича ички электрон почта орқали алоқа қилиш имконияти яратилган. "Moodle" тизимининг муайян доирада функционалларини кенгайтириш имконияти тақдим этилган. Вебинар, вебан-жуманларни ташкил этиш учун таркибий қисм тизимларининг интеграциялашуви хисобига "Moodle" функционал имкониятларининг сезиларли даражада кенгайтиришга эришиш мумкин.

Шу ўринда айтиш жоиз, "Moodle" виртуал муҳити турли дастурлар асосида қўйилган одамлар учун интерактив харақатлари яратиш воситаси сифатида бун-тунжаҳон ўқитувчилари орасида жуда машҳур бўлиб кетди. Айни пайтда "Moodle" виртуал муҳитига олий таълимда самарали ўқитиш усули сифатида қараш мумкин. Икхисослашган виртуал муҳитда электрон таълимнинг янги инновацион имкониятлари келажакда Ўзбекистонда олий таълим самардорлиги ва сифатини кескин ошириши мумкин. Жумладан,

институтимиз талабалари махсус платформадан рўйхатдан ўтиб, ўз йўналишлари бўйича уйда туриб таълимни давом эттирмоқда.

Масофавий таълим қамровини ошириш мақсадида талабаларимиз учун масофавий таълим платформасидан фойдаланиш бўйича видеоўқитишлар ишлаб чиқилди. Шунингдек, институт профессор-ўқитувчилари томонидан вебинар технологиялари асосида маърузалар ташкил этилди. Маърузачи ўқитувчилар масофадан туриб ишлаш, ўқиш ва мулоқот қилишга мўлжалланган "Zoom" дастуридан фойдаланган ҳолда видеоконференция қўри-нишида маърузалар ўтди.

Тошкент тўқимачилик ва ёнгил саноат институтининг академик лицейида ҳам жорий йилнинг 1 апрелидан онлайн дарс машғулотлари ташкил этилди. Ўқувчиларнинг олган билимларини баҳолаш мақса-дида ўтказилаётган жорий ва оралиқ на-зоратлар ҳам онлайн шаклга кўчди. Шунингдек, ўқув йили якунидаги давлат им-тиҳонлари йўналишлар бўйича чуқур-лаштирилган фанлардан иборат тестлар тўплами блокларга ажратилган ҳолда, кўп вариантлик принципи асосида ишлаб чиқилди ва ўқувчилар масофавий тарзда интернет тармоғи орқали имтиҳон топшир-дилар.

Онлайн ва масофавий ўқитиш самардорлиги учун бир қанча шарт-шароитлар зарур. Жумладан, таълим тизими иштирокчилари, яъни профессор-ўқитувчилар ҳамда талабаларнинг барчасида компьютер технологиялари, юқори тезликдаги интернет ва мобил интернетдан фойдаланиш имкони мавжуд бўлиши керак. Ана шу талаблар хисобга олигани боис институтда ҳозирги вақтда умумий интернет тезлиги 200 Мб/с ни ташкил қилади.

Бу маълумотларнинг асосий қисми таълим муассасасидаги серверларда жой-лаштирилганда ҳам зарур ахборот алма-шувини йўлга қўйиш имконини беради. Профессор-ўқитувчиларнинг уйларида туриб ишлаш инновационлиги, уларнинг интернетга улашиш имкониятлари ўрганил-ди ва мавжуд камчиликлар бартараф этил-ди. Шуниси ҳам борки, чечка ҳамда олис ҳудудларда яшовчи айрим талабаларнинг интернетдан фойдаланишида муаммолар мавжудлиги аён бўлди. Ушбу ёшлар бил-лан телефон ва мобил интернет восита-сида алоқа ўрнатилди.

Шу ўринда профессор-ўқитувчиларга "Moodle" платформаси, талабалар билан видеоўлоқот ўрнатиш учун "Zoom" дастуридан фойдаланиш бўйича тавсиялар берилганини, уларнинг гиперматнли йўриқномалар билан таъминланганини алоҳида таъкидлаш жоиз.

Ҳам педагогик маҳорат, ҳам психология соҳасида кўникмалар зарур

Масофавий таълимни амалга ошириш-да ҳар бир ўқитувчи педагогик маҳорат билан бира, психология соҳасидаги ум-вий билим ва кўникмалар ҳам зарур. Маълумки, ҳар бир фанни ўқитишда уч асосий мақсад, яъни ўқитишнинг тарбия-вий, таълимий ва ривожлантирувчи мақсадлари амалга оширилиши лозим. Демак, ўқитувчи масофавий таълимда ҳам юқоридаги мақсадлардан келиб чиқиб, ўз олдида аниқ мақсадлар қўяди.

Бунинг учун у қуйидагиларга эътибор қаратиши зарур:

- тингловчиларнинг ўқув фаолиятида шахсий услубларини билиш;
- тингловчиларнинг фаоллигини аниқ-ловчи омилларни билиш;
- интернетнинг ахборот муҳитида тингловчилар билан мустақил ишлашни ташкил этиш услубларига эга бўлиш;
- тингловчиларнинг психологик-педа-гогик тасвирларини туза олиш;
- психологик мосликларни таъминлашга кўра, тингловчиларнинг кичик ўқув гуруҳ-ларини шакллантириш;
- виртуал ўқув гуруҳининг психоло-гик-педагогик ташхисини ўтказиш олиш;
- виртуал ўқув гуруҳи ичида яхши пси-хологик муҳит яратиш;
- тингловчиларнинг янги ахборот со-ҳасидаги умумий билим ва кўникмалари-ни аниқлаш олиш;
- шахсга йўналтирилган замонавий ус-лублардан таълим олиш услуби, лойиҳа-лар услуби, тадқиқот услуби ва бошқа ус-лубларни билиш;
- таълимнинг яқка-яқка, гуруҳий ус-лубларига эга бўлиш;
- қўлланилаётган таълимнинг кунду-зи шаклини интернет шароитига мос-лаштириш олиш;
- телекоммуникация лойиҳасини таш-кил этиш ва ўтказиш олиш;
- модератор сифатида ўқув мавзуси бўйича телеконференция ташкил этиш ва ўтказиш олиш;
- тингловчилар фаолиятлари монито-рингини юрити олиш;
- тингловчилар билимининг самарали назорат қилиш ва тест тизимини ташкил этиш.

Ана шундай талаб ҳамда мезонларга жавоб берувчи, зарур билим ва кўник-маларга эга педагоглар бугун мазкур тизим-дан мустақил ҳамда самарали фойда-ланаяпти.

Сирасини айтганда, таълим тизими янги босқичга қадам қўйди. Бугун унинг қатор қўлайликларига ғувоҳ бўляпмиз. Ху-сусан, масофавий таълимда ўз-ўзидан форма, кеч қолиш, давомат масалалари "кичик"лашиб, ўқитувчининг асосий кучи

билим беришга йўналтирилади. Талаба-дан эса фақат билим олиш, ўз устида иш-лаш, изланиш талаб этилади. Ёшлар бу-гунги глобаллашув жараёнида ахборот олишининг тезкор усулларидан фойдала-нади. Уларнинг вақт тақсими, кундалик режаси бузилмади. Улар ўзларига қўлай вақтда махсус тизимга кириб, мазмунлар-ни ўзлаштириш, вазифа ва топшириқ-ларни олиш, уларни баҳариши ва баҳо-лашни мумкин.

Масофавий таълимнинг афзалликлари кўп. Мисол учун, бошқа етакчи олий ўқув юртлирининг илмий ва таълимий салоҳи-ятларидан фойдаланиш эвазига таълим беришининг сифат даражасини ошириш имконияти мавжуд, янги шаклдаги таълим-да талабалар кенг қамраб олинади, ўқитувчи учун ҳам, талаба учун ҳам вақт-дан самарали фойдаланишга шароит яратилади.

Қолаверса, интерфаол ўқитиш ўқиту-чининг ўз билимларини узлуksиз янгиллаб боришини талаб этади, махсус дастур ёрдамида педагог ходимлар ва талаба-лар ўртасидаги мулоқотнинг барча учун очиклиги ҳамда унинг ёзиб олиниш имко-ниятининг мавжудлиги таълим тизимига шаффофлиқни таъминлашга хизмат қила-ди. Бу, ўз навбатида, ўқитувчиларнинг ҳам, талабаларнинг ҳам масъулиятини ошира-ди. Талабалар билимининг баҳолашда ин-сон омилнинг таъсири сусайиб, раҳбар-ходимларнинг таълим жараёнини назорат қилиш имконияти кенгайди.

Янгича ёндашув муаммоларига ечим ҳам мавжуд

Масофавий таълимнинг ҳам камчилик-лари борлигини инкор этиб бўлмайди. Жумладан, ушбу жараёнда интернетда узил-шуллар рўй бериши, талабалар топ-шириқларни баҳаришда кўчирмачиликка йўл қўйиш мумкинлиги, уларнинг лабо-ратория ва амалий машғулотларни жонли кўра олмаслиги кузатилади.

Юқоридаги муаммоларнинг олдини олиш мақсадида институтимизнинг про-фессор-ўқитувчилари талабалар билан турли масофавий қўриқларда, жумла-дан, "Telegram" ижтимоий тармоғида очил-ган саҳифалар, гуруҳлар ва бошқа тизим-лар орқали онлайн тарзда мулоқотга ки-ришиб, фанлар бўйича тегишли мавзунинг муҳокама қилишда, уларга топшириқ-лар, маслаҳатлар бериб бормоқда.

Таълим жараёни билан бир қаторда, маънавий-маърифий ишлар ҳам жамо-миз эътиборидан четда қолмагани йўқ. Жумладан, Президентимизнинг беш му-ҳим ташаббуси доирасидаги тадбирлар ҳам масофадан олиб бориляпти. Хусусан, институтнинг расмий сайти ҳамда ижти-моий тармоқлардаги саҳифаларида ҳар бир ташаббуснинг аниқ ҳафталиклар таш-кил этилаётди. Бунда талабалар ўзлари-

нинг бўш вақтида қандай лойиҳалар усти-да иш олиб бораётганиларини тасви-рлаш, мутахассис ўқитувчиларига юрмо-моқда. Топширилган ишлар орасида голиблар овоз бериш йўли билан аниқла-ниб, тақдирлаб келиняпти.

2019/2020 ўқув йилида институтимиз-да бакалавр таълим йўналишлари бўйича 807 нафар, магистратура мутахассисли-кари бўйича 72 нафар, жами 879 талаба ўқитиш тамомлайди. Битирувчи курс та-лабаларининг якуний назоратлари, якуний давлат аттестациялари, битирув малака-вий иш ҳимоялари, шунингдек, магистра-тура мутахассисликлари бўйича магистр-лик диссертациялари ҳимоялари масофа-вий тарзда онлайн тест синовлари ва тақ-димотлар шаклида "Zoom" иловаси орқали ўтказилади.

Ҳозирги вақтда ўқитиш ва тарбиялаш-нинг янги технологияларига сифат жиҳа-тидан тез ўтиш учун объектив асос юзага келди, чунки иқтисодий ва ижтимоий ҳаёт-даги инновацион жараёнлар ўз-ўзидан таълимда ҳам тубдан ўзгаришларни тақозо этмоқда. Энди олдимизда талаба-лар учун зарур бўлган ўқув-услубий мате-риалларни янада такомиллаштириш, ўқув қўлланмалар асосида компьютер дасту-рлари ишлаб чиқиш вазифаси турибди. Зеро, масофавий ўқитиш ҳар қандай со-ҳада ҳам жаҳон таълим марказларининг услубий адабиётлари, замонавий ҳамда сўнгги ахборотларни олиш, жамлаб фой-даланиш имкониятларини беради.

Масофавий таълим сиртки бўлимлар-да таҳсил олаётган талабалар, хусусан, ишлаб чиқаришдан ахралмаган ҳолда таъ-лим олаётган ёшлар учун қўлай шарт-ша-роитларни яратиш беради. Бундай услуб асосида ўқитиш бўлажак мутахассислар-ни тайёрлашда муҳим ўрин тутайди ҳамда меҳнат билан машғул шахсларнинг ҳа-миёт ҳаётидаги фаоллигини мустаҳкамлаб, уларнинг дунёқарашини бойитишга хизмат қилади.

Умуман, ижодий фикрлайдиган, юксак билим ва малакага эга мутахассисларни тарбиялаш асосий мақсад. Зеро, дунё бўйлаб хом ашё, энергия ресурслари, сизик-оват маҳсулотлари етишмовчилиги, экологик ўзгаришларга оид муаммолар борган сари кенгайиб бораётгани ҳамда уларни бартараф қилиш ҳар томонлама етук кадрларни тайёрлашни талаб этмоқ-да. Масофавий таълим эса қамров ва им-кониятлари кенглиги, жаҳон илм-фанига интеграциялашган бўлиб бу борада йи-хоятда самаралидир.

Баҳождиржон ОНОРБОВЕ,
Тошкент тўқимачилик ва ёнгил саноат
институтини ректори.

РЕКЛАМА

YUQORI DAROMADGA ERISHING

"PROGRESSIVE" OMONATI

32%

20%

XalqBanki

Хизматлар лицензияланган.

XalqBanki

ДАРОМАД ТОПИШ ЙЎЛЛАРИ КЎП

Акциядорлик тижорат Халқ банки эса сизга энг осон ва фойдали усулни тавсия қилади.

Қўлингизда ортиқча сармомангиз борми? Уни қандай ва қаерга ишлатишни билмаясизми? Албатта, бундай ҳолларда сиз ҳам аксарият одамлар танлаган йўл — уй-жой, автомобиль ёки бошқа мулк сотиб олмақчисиз. Бу ҳам тўғри танлов. Лекин пул ҳаракатда бўлса янада фойдали. Бунда эса сизга Халқ банкининг омонатлари қўл келаяди. Ушбу масалада биз сизга мазкур молия муассасаси томонидан яқинда амалга киритилган миллий валютадаги «Progressive» омонат турини тавсия қиламиз. Банк мутахассисларининг айтишларича, ушбу омонат мижозлар учун ҳар томонлама қўлай ва даромадли экан.

Омонатга маблағлар нақд пулда ёки пластик карточка орқали қабул қилинади. Омонатга ҳисобланган фойзалар мижознинг хоҳишига қараб, ойма-ой тўлаб берилиши мумкин. Омонат муддати эса 24 ой.

«Progressive» миллий валютадаги муддатли омонатига фойзли даромадлар пулингизни қанча вақтга жойлаштиришингизга боғлиқ. Қисқа қилиб айтганда, пулингизни банкда қанча кўп сақласангиз, шунча кўп фойда қўрасиз. Вақт сизнинг фойдангизга ишлайди.

Яъни:

- 12 ойгача йиллик 20 фоиз;
- 13-ой учун йиллик 21 фоиз;
- 14-ой учун йиллик 22 фоиз;
- 15-ой учун йиллик 23 фоиз;
- 16-ой учун йиллик 24 фоиз;
- 17-ой учун йиллик 25 фоиз;
- 18-ой учун йиллик 26 фоиз;
- 19-ой учун йиллик 27 фоиз;
- 20-ой учун йиллик 28 фоиз;
- 21-ой учун йиллик 29 фоиз;
- 22-ой учун йиллик 30 фоиз;
- 23-ой учун йиллик 31 фоиз;
- 24-ой учун йиллик 32 фоиз.

Қўрииб турибдики, маблағингиз банкда қанча кўп сақланса, даромадингиз ҳам ортиб бораверади. Бу жуда қўлайлик, албатта. «Progressive», оддий қилиб айтганда, «тобора ўсиб борувчи», «қўлаювчи», деган маънони англатар экан. Демак, маблағингизни Халқ банкининг ушбу омонат турига қўйинг. Кам бўлмайсиз. Сармомангизга сармоа қўйилад.

Банк ахборот хизмати.

(“Халқ сўзи”нинг навбатдаги сон 7 июнь, якшанба кун чикади.)

Халқ сўзи

Народное слово

МУАССИСЛАР:
Ўзбекистон Республикаси
Олий Мажлиси Қонунчилик палатаси Кенгаши,
Ўзбекистон Республикаси
Олий Мажлиси Сенати Кенгаши

Бош муҳаррир Ўткир РАҲМАТОВ

2020 йил 25 мартда Ўзбекистон Республикаси Президенти Администрацияси ҳузуридаги Ахборот ва оммавий коммуникациялар агентлигида 0001-рақам билан рўйхатга олинган. Нашр индекси — 229. Буюртма Г — 656. 44 438 нусхада босилди, ҳажми — 2 табоқ. Офсет усулида босилган. Қўғоз бичими А-2. Баҳоли келишилган нархда.

ТЕЛЕФОНЛАР:
Девонхона 71-233-52-55;
Котибият 71-233-10-28; Эълонлар 71-232-11-15.

Манзил:
100000,
Тошкент шаҳри,
Матбуотчилик кўчаси, 32-уй.
Навбатчи муҳаррир — Р. Шеркулов.
Мусаххачи — Ш. Машраббоев.

“Шарқ” нашриёт-матбаа акциядорлик компанияси босмахонаси. Корхона манзили: Буюк Турон кўчаси, 41. ЎЗА якуни — 04.00 Топширилди — 05.20 1 2 3 4 5 6